

JAPONYA'DA KOKUTAI (MİLLÎ BİRLİK) FİKRİNİN ORTAYA ÇIKIŞI VE MUHTEVASI

 Hülya DEVECİ^a

Öz

Kokutai, Japon ulus devletinin kuruluşunu ve gelişimini ideolojik açıdan etkileyen önemli bir kavramdır. Kokutai, kutsal Japon imparatorlarının ebedî-mutlak egemenliğe dayanan Japon devletini ve bu devlet çatısında birleşen Japon halkını temsil etmektedir. Kavram, bu manasıyla ilk kez Aizawa Seishisai (1782-1863)'in 1825'de kaleme aldığı *Shinron* (Yeni Sav) eserinde kullanılmıştır. Metin yazıldığı dönemde ülkede yaygınlaşmıştır.

Seishisai, Mito Hanlığı'na bağlı Konfüçyüsçülüğe dair çalışmalar yapan bilgin olup ülkenin siyasî ve sosyal sorunları üzerine kafa yormuştur. Kaleme aldığı *Shinron*, 18. yüzyılın sonlarından itibaren Japonya'ya gelen yabancı gemilerin tehditine karşı Tokugawa Yönetimi'nin alması gereken önlemlere dair Seishisai'in görüşlerini yansıtan bir metindir. Seishisai, metinde Sonnō Joi (imparatoru say ve barbarları kov) sloganını savunmuştur. Halk ile imparatorun birliğine dikkat çekmiştir. Bu makalede, Kokutai fikrinin ortaya çıkmasına neden olan Japonya'daki tarihî süreç incelenmiştir. Ayrıca *Shinron* eserindeki kokutai kavramı, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş, nicel ve nitel tespitler yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Dinler Tarihi, Japon Dili ve Edebiyatı, Aizawa Seishisai, Kokutai (millî birlik), *Shinron*, Dinî törenler.



THE EMERGING PROCESS OF THE IDEA OF KOKUTAI (THE NATIONAL UNITY) IN JAPAN AND ITS CONTENT

Abstract

Kokutai is an important concept that ideologically influenced the establishment and development of the Japanese nation-state. Kokutai represents the Japanese state based on the eternal-absolute sovereignty of the sacred Japanese emperors and the Japanese people united under this state. The concept, in this sense, was

^a Arş. Gör. Dr., Erciyes Üniversitesi, hulyakarasu@erciyes.edu.tr

used for the first time in Aizawa Seishisai (1782-1863)'s Shinron written in 1825. The text became widespread in the country at the time it was written.

Seishisai is a scholar who deals with Confucianism under the Mito Han and has p on the political and social problems of the country. Shinron, which he wrote, is a text that reflects Seishisai's views on how the Tokugawa Bakufu should take measures against the threat of foreign ships coming to Japan since the end of the 18th century. Seishisai advocated the slogan Sonnō Joi (respect the emperor and drive out the barbarians) in the text. He drew attention to the unity of the people and the emperor. In this article, the historical process in Japan that led to the emergence of the idea of kokutai is examined. In addition, the concept of kokutai in Shinron was analyzed by content analysis method.

[The Extended Abstract is at the end of the article.]

Keywords: History of Religions, Kokutai (national unity), Shinron, Holy Japanese Emperors, religious ceremony.



Giriş

Kokutai kelimesi, kadim dönemde Çin'de bir devletin yönetim yapısına ve millî onuruna karşılık gelmekteydi. Bu manada kelime Japonya'ya girmiş¹ ve Tokugawa Dönemi'nin sonlarında kutsal Japon imparatorları tarafından yönetilen Japon devletinin özgünlüğüne, Japon halkının imparatora mutlak sadakatiyle ülkede sağlanan millî birliğine karşılık olarak kullanılmıştır.² 18. yüzyılın ikinci yarısından sonra Japonya'ya gelen yabancı gemilerin tehdit ve şüphe uyandıran tavırları ülkenin savunulması ile ilgili tartışmaları ortaya çıkarmıştır. Ülkedeki fikir önderleri, dış tehdit ile nasıl baş edileceği ve buna karşı halkın nasıl birlik içinde hareket edileceği ile görüşlerini sunmuştur. *Kokutai* fikri bu tartışmalar içerisinde Mito Hanlığı'nda ortaya çıkmıştır. Mito Hanlığı, Tokugawa Ailesi'nin varisleri tarafından yönetilen bir hanlıktı. Burada tarih yazım çalışmalarlarıyla meşgul olan Konfüçyüsçü bilginlerin görüşleri, Tokugawa Yönetimi'nin siyasetini büyük ölçüde etkilemiştir. Nitekim Tokugawa Yönetimi'nin son dönemlerinde ülkede yaygınlaşan

¹ Şeyma Nalbant Ayhan "XIX. yüzyıl Japonya'sında Siyasî Düşünce: Shinron ve Bunmeiron no Gairyaku Eserlerinde İdeoloji" (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013) 69

² *Koku* (国) "ülke" "ulus"; *tai* (体) ise "beden" ve "gövde" anlamlarına gelmektedir. Bu iki ideogramın birleşimi; bir ülkenin yapısı, bütünlüğü ve birliği anlamlara işaret etmektedir. Aizawa Seishisai'in eserinde *kokutai*, dış tehdiye karşı ülkeyi savunmak ve ülkedeki sosyal çözünmeyi önlemek için, "halkın imparator çatısı altında birleşmesi" çağrısı bağlamında yer almıştır. Bu nedenle makalede *kokutai* kelimesi millî birlik şeklinde tercüme edilmiştir.

Sonnō Joi (imparatoru say, barbarlar kov) sloganı Mito Hanlığı'nda başlatılmıştır. *Kokutai* kelimesi ise Mito Hanlığı'nda Konfüçyüsçü bir bilgin olan Aizawa Seishisai (1782-1863) 1825'te yazdığı *Shinron* (Yeni Sav) başlıklı eserinde millî birlik manasında ilk kez kullanılmıştır.

Kokutai ülkede merkezî bir devlet yapısının kuruluşunu, gelişimini ve korunmasını destekleyen bir fikirdir. Bu niteliğinden dolayı birçok araştırmaya konu edilmiştir.³

Kokutai kelimesine, Japonca-Japonca sözlüklerde üç farklı anlam verilmektedir. Bunlardan ilki, kelimeyi oluşturan ideogramları işaret eden anlam olup "bir devletin yönetildiği siyasî rejim" şeklinde tanımlanmaktadır.⁴ İkinci anlamı ise, "bir ülkenin özellikleri, millî karakter, millî onur" dur.

³ Kokutai ile ilgili yapılmış öne çıkan çalışma Bito Masahide'nin *Nihon no Kokka Shugi, Kokutai Shisō no Keisei* (Japonya'nın Devlet Milliyetçiliği, Kokutai Düşüncesinin Oluşumu) başlıklı eseridir. Masahide, burada *kokutai* kavramının içerdiği "imparatora saygı" görüşünün, Japon düşünce tarihinde izlerini Mito Hanlığı'na kadar sürmüştür. Masahide Bitō, *Nihon Kokkashugi, Kokutai Shisō no Keisei*, (Tokyo: Iwanami Shoten, 2014). Diğer öne çıkan bir çalışma, Bob Tadashi Wakabayashi'nin *Anti-Foreignism and Western Learning in Early Modern Japan* başlıklı eseridir. Wakabayashi, eserinde Japonya'da Konfüçyüsçülüğün dünya görüşünü açıklamıştır. Geleneksel Japon düşüncesi ile ülkede Batı'ya dair algı arasındaki ilişkisini irdelemiştir. Bu arka planda Aizawai Seishisai'in tecrübesine ve *Shinron*'a odaklanarak, millî birlik kavramının Japonların Batı'ya dair bilgileri çerçevesinde geliştiğini tespit etmiştir. Eserinin ekinde ise *Shinron*'un İngilizce tercümesini eklemiştir. Bob Tadashi Wakabayashi, *Anti-Foreignism and Western Learning in Early-Modern Japan*, (USA: Harvard College, 1986). Joseph M. Kitagawa, "The Japanese Kokutai (National Community) History and Myth" başlıklı makalesinde ise Japonya'nın millî bir topluluk olarak ilk ortaya çıktığı tarihî süreci açıklamıştır. Japon toplumunu bir arada tutan mitler ve dinî inançları inceleyerek İkinci Dünya Savaşı öncesinde Japon millî birliğinin (*kokutai*) büyük ölçüde mitlere dayandığını tespit etmiştir. Joseph M. Kitagawa, "The Japanese Kokutai (National Community) History and Myth" *History of Religions*, Vol. 13, No.3 (1974), 209-226. Yutaka Kudō'nun *Kokutairon no Keisei to Tenkai-Shinron no Shuchō wo Baikai Toshite* (Kokutai Tezin'in Oluşumu ve Yayılımı- Shinron'un İddiaları Bağlamında) başlıklı makalesinde Seishisai'in eseri *Shinron*'un içeriğini incelemiştir. *Kokutai* fikrinin ülkede yaygınlaşma sürecini, bilginlerin eserleri üzerinden analiz etmiştir. Yutaka Kudō, "Kokutai no Keisei to Tenkai, Shinron no Shuchō wo Baikai Toshite" *Bukkyō Keizai Kenkyū*, 48 (2019), 1-24. Ülkemizde ise Aizawa Seishisai'in *Shinron* eseriyle ilgili çalışmaya, Şeyma Nalbant Ayhan'ın *XIX. Yüzyıl Japonya'sında Siyasi Düşünce: Shinron ve Bunmeiron no Gairyaku Eserlerinde İdeoloji* başlıklı yüksek lisans tezinde rastlanmaktadır. Burada Nalbant Ayhan, Seishisai'in *Shinron* (1825) ile Fukuzawa Yukichi'nin *Bunmeiron no Gairyoku* (Medeniyet Teorisinin Ana Hatları) eserlerini karşılaştırmalı olarak inceleyerek Japonya'nın modernleşme sürecindeki düşünce dünyasına dair bilgileri aktarmıştır. Şeyma Nalbant Ayhan "XIX. yüzyıl Japonya'sında Siyasî Düşünce: Shinron ve Bunmeiron no Gairyaku Eserlerinde İdeoloji" (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013)

⁴Sözlükte "bir ülkenin yönetim tarzı" şeklinde yer almaktadır. Bu bağlamda monarşi, cumhuriyet örnekleri verilmiştir. *Nihongo Daijiten* (Tokyo: Kōdansha, 1989) Ayrıca

Burada Tokugawa Dönemi'nden İkinci Dünya Savaşı'na kadar olan süreçte soyu kesintiye uğramamış kutsal imparatorlar tarafından yönetilen Japon devletine karşılık geldiği de eklenmiştir.⁵

Kokutai kelimesi, sözlükteki tanımlamalarının ötesinde, tarihi ve fikri arka planı ile Japon devlet düşüncesi ve Japon milliyetçiliği bağlamında kayda değer içeriklere sahiptir. Bu nedenle makalede öncelikle Japonya'da millî birlik fikrinin ortaya çıkışına sebep olan tarihî süreç ve düşünsel arka plan incelenmiştir. Ardından kelimenin millî birlik manasında ilk kullanıldığı *Shinron* eseri, içerik analizi yönetimiyle incelenmiştir. Eserdeki *kokutai* kullanımları ve onunla ilişkilendirilen temaların sıklığına göre bir kavram haritası oluşturulmuştur. Ayrıca *kokutai*'in ilişkilendirildiği kavram ve temalarla kurulan semantik bağlam ortaya konmuştur. Burada yapılan tespitler, Meiji Dönemi ve sonrasında *kokutai*'in içeriğindeki değişimler ve hangi kavramlarla ilişkilendirilerek kullanıldığı ile ilgili karşılaştırmalı araştırmalar için bir temel oluşturmaktadır.

A. Tokugawa Yönetimi'nin Karşılaştığı Dış Tehdit ve Uyguladığı Tecrit Politikası⁶ (1793-1825)

1467'de başlayan Japonya'daki iç savaş dönemi⁷1600 Sekigahara Savaşı'nda Tokugawa Ieyasu'nun (1543-1616) rakiplerine karşı kazandığı askerî galibiyetle son bulmuştur. Uzun yıllar süren savaşlardan sonra gücünü ispatlayan Ieyasu'ya imparatorluk sarayı tarafından *sei'i taishōgun*⁸ unvanı verilmiştir.⁹ Tokugawa Ailesi'nin Edo (Tokyo)'da kurduğu askerî yönetime

bakınız: *Kokugojiten* (Tokyo: Kadokawa Shoten, 1973), *Shinmeikai Kokugojiten*, (Tokyo: Sanseido, 1997).

⁵*Nihongo Daijiten*, 1989. Üçüncü anlamı olarak ise **Kokumin Taiiku Taikai** 国民体育大会 (Ulusal Atletizm Müsamereleri)'in kısaltması şeklinde yer almıştır. *Nihongo Daijiten*, 1989; *Kokugojiten* 1973; *Shinmeikai Kokugojiten*, 1997. İkinci Dünya Savaşı öncesinde kelime, imparatoru kutsal ve dokunulmaz bir varlık olarak gören ve Japonlara, imparatora sonsuz bir sadakatle bağlanmayı telkin eden bir kelimeydi. Ancak savaştaki mağlubiyet ve atom bombası felaketinden sonra Japonları militarizme ve faşizme yönlendirdiği gerekçesiyle savaş sonrasında kelimenin kullanımı azalmıştır. Bakınız: Masamichi Okazaki, "Kindai Nihon to Kokutai Kannen" *Jinbun Bunka Shakai*, (1997), 347

⁶ *Sakoku Seisaku* (鎖国政策)

⁷ Sengoku Jidai (戦国時代)

⁸ Barbarları (yabancıları) hâkimiyeti altına alan general anlamına gelmektedir. (征夷大將軍)

⁹ Japonya'da askerlerin kurduğu shōgunluk, 1221'de Kamakura'da ortaya çıkmıştır. Hōjō Hanlığı, emekli İmparator Go-Taba (1180-1239)'ya karşı başlattığı ayaklanma (*Jyōkyū no Ran*-承久の乱) ve kazandığı zaferle gücünü ispatlamıştır. Hōjō Hanlığı ülkedeki egemenliğini, imparatorluk kurumunu yok sayarak değil, ona duyduğu sadakat aracılığıyla sağlamıştır. İmparatorundan aldığı shōgun unvanıyla imparator adına ülkede

*Edo Bakufu*¹⁰ denilmektedir. Tokugawa Yönetimi, Edo, Kyoto, Osaka, Nara ve Nagazaki şehirlerini merkez edinmiştir. Bu merkezlerden Japonya'nın dörtte birine tekâmül eden bölgede hâkimiyetini kurmuştur. Ülkede bulunan beylikleri *hatamoto*, *fudai* ve *tozama*¹¹ şeklinde sınıflandırmış ve bu feodal düzenle ülkede hâkimiyetini kurmuştur.¹² Japon imparatoru adına ülkede hâkimiyetini sürdüren Tokugawa Yönetimi, 1633-39 yılları arasında çıkardığı fermanlarla Portekiz, İspanyol tüccarların ülkeye giriş çıkışını yasaklamıştır. Hristiyanlığı, ülkedeki hanlıkların¹³ büyük gemi yapmalarını, Japon vatandaşlarının yurtdışına çıkış ve ülkeye girişlerini yasaklayarak dış ilişkilerde yeni bir dönem başlatmıştır. Bu kısıtlamalar ve yasaklardan dolayı Tokugawa Ailesi'nin hüküm sürdüğü 1603-1867 arası "tecrit dönemi" anlamına gelen *sakoku jidai* şeklinde ifade edilmektedir. *Sakoku* kelimesine ilk kez 1801'de Shizuki Tadao (1760-1806)'nun Alman Fizikçi Engelbert Kaempfer (1651-1716)'in *The History of Japan* (Japonya Tarihi) başlıklı kitabının Japonca çevirisinde rastlanmaktadır.¹⁴ Eserinde Japonya'daki ticari ve diplomatik kısıtlamaları anlatan ifadeleri, Tadao "*kuni wo tozasu* (ülkeyi kapatmak)¹⁵" şeklinde tercüme etmiştir. Buradan yola çıkarak, *sakoku*¹⁶ kelimesinin 19. yüzyıla ait bir kelime olduğu görülmektedir. Bu kelimeye 1801'den önce rastlanmamasından dolayı Tokugawa Ailesi'nin hüküm sürdüğü dönem boyunca tecrit politikası sürdürmediği söylenebilmektedir.¹⁷ Nitekim Japonya'nın yoğun diplomatik ve ticarî

egemenliğini ilan etmiştir. Ona verilen shōgun unvanı, 8. yüzyılın sonlarında Japonya'da kurulan *Ritsuyō-sei* (律令制) sisteminin dâhilinde, imparator tarafından atanan ve resmî bir unvan olan *ryōgenokan* (令外官) çerçevesinde verilmiştir. Bu süreçle başlayan shōgunlukların yönetimi, 1867'ye kadar devam etmiştir. Bakınız: Shinya Masaaki, "Tendō Shisō no Henyō Yosetsu: Edo Shoki ni Okeru Seitōteki Konkyo" *Bukkyō Daigaku Shaigaku*, 27, (2002), 34-45.

¹⁰ 江戸幕府

¹¹ *Hatamoto* (旗本); Tokugawa Ailesi'nin oğulları tarafından idare edilen hanlıklardı (Wakayama, Nagoya, Mito Hanlıkları). *Fudai* (普代); Tokugawa Ieyasu ile birlikte savaşan sadakatli hanlıklardı. *Tozama* (外様) ise, Tokugawa'nın ülkedeki hâkimiyetini kabul etmiş, iç yönetimlerinde özerk hanlıklardı. Dore R.P., *Education in Tokugawa Japan*, (Berkeley&Los Angeles: University of California Press, 1965) 7-8

¹² Ayrıntılı bilgi için bakınız: Fukuya Katsumi, Katō Eiichi, *Bakuhau-sei Kokka no Seiritsu*, (Tokyo: Yūhikaku, 1981).

¹³ 藩 hanlık; beylik

¹⁴ Kaempfer Engelbert, *The History of Japan*, Vol.1, (London, 1727), 352

¹⁵ 国を鎖す

¹⁶ 鎖国

¹⁷ Ronald Paul Toby, "The Early Tokugawa Bakufu And Seventeenth Century Japanese Relations With East Asia" 11-14; Ronald Paul Toby, "Reopening the Question of Sakoku: Diplomacy in the Legitimation of the Tokugawa Bakufu" *The Journal of Japanese Studies*,

ilişkilerini sürdürdüğü örnekler tespit edilebilmektedir. Tokugawa Yönetimi, dış ilişkilerini Tsushima, Satsuma, Matsumae ve Nagazaki bölgeleri üzerinden yürütmüştür.¹⁸ Dahası 1793'te ülkenin tecrit politikasını fiilî bir şekilde uyguladığına dair çıkardığı emirlere kadar, Tokugawa Yönetimi'nin ve ülkedeki derebeylerin Çin, Kore, Ryūkyū Adaları ve Hollanda ile yoğun ilişkileri devam etmiştir.¹⁹ Ayrıca ülkenin güney adası Kyūshū'daki Hirado'da bulunan Hollandalı tüccarlara iyi muamele edilmesi emredilmiş, Kore ile ilişkilerin geçmişten daha geniş ticaretlerle iyileştirileceği ve bu yasakların bir tecrit politikası olmadığı açıklanmıştır.²⁰ Japonya'nın tecrit politikasını katı bir şekilde uyguladığını gösteren tutumuna ve yabancıların ülkeden kovulmasıyla ilgili somut politikalarına 1793-1825 yılları arasında rastlanmaktadır. Japonya'daki bu duruma 18. yüzyılın yarısından itibaren ülkeye gelen Rus ve İngiliz gemilerinin şüphe ve tehdit uyandırıcı davranışları sebep olmuştur. Japonya'nın yaşadığı bu tecrübe, ülkede *kokutai* (millî birlik) fikrinin ortaya çıkmasına zemin hazırlayan süreci başlatmıştır.

Japonya'nın kuzeyindeki Ezo Adası (Hokkaidō)'na gelen Rus gemileri

Vol. 3 (1977), 323-324; Masaya Morita, "Sakokuka Nihon to Sekai ni Shinagaru Umi no Kōeki Rūto: Saikaku Bungaku wo Shizai to Shite" *Jinbun Ronkyū*, 67 (2018) 57-61

¹⁸ Kanemitsu Hideo "Tokugawa Bakufu no Taigai Seisaku (Sakoku) to Gendai no Kokkyō Mondai ni Shimeru Igi" *Tōsho Kenkyū*, 6, (2006) 2-4

¹⁹ Tokugawa Yönetimi, Kore Yarımadası'ndaki Yi Hanedanı ile diplomatik ve ticari ilişkilerini devam ettirmiştir. İki ülke arasındaki eşit bir ilişki kurulmuştur. Özellikle Tsushima'daki So Hanlığı Kore ve Japonya arasındaki ilişkilerini sürdürmekle yetkilendirilmiştir. Kanemitsu Hideo "Tokugawa Bakufu no Taigai Seisaku (Sakoku) to Gendai no Kokkyō Mondai ni Shimeru Igi" 4

Ryūkyū Adaları ise 17. yüzyılda Shimazu Hanlığı tarafından başarı bir şekilde kuşatıldıktan sonra Satsuma Hanlığı'na dâhil edilmiştir.

Japonya'nın ilişkilerini sürdürdüğü Avrupalı ülke Hollanda'ydı. Doğu Hindistan Şirketi'yle, Nagasaki'de ticarî ilişkiler geliştirilmiştir. Hollanda ile ilişkileri ticaret ile sınırlı olsa da Doğu Hindistan Şirketi'nden görevlilerin shōguna olan ziyaretleri ve Hollanda kralı ile yazışmaları bulunduğu bilinmektedir.

Japonya'nın Çin ile ilişkileri ise Nagazaki üzerinden yapılan yasa dışı ticarî ilişkilerdir. Tokugawa ile Çin arasında diplomatik ilişkiler bulunmuyordu. Bu dönemde Japonya, Çin'in siyasi etkisinden kurtulmuş ve Japon tarzı bir dünya oluşturmaya çabalamıştır. Çin artık Japonya için yabancı (barbar), Japonya ise *ka* yani medeni bir ülke konumunda görülmüştür. Çin ve Hollanda ile Nagasaki'den Tokugawa'nın izni ile ticaret gerçekleştirilmiştir. Bu ülkeler Tokugawa ile doğrudan resmi bir ilişki yürütmüyordu. Bakınız: Tashiro Kazui, Susan Downing Videen, "Foreign Relations During the Edo Period: Sakoku Reexamined, *The Journal of Japanese Studies*, Vol.8 (1982), 288-289

²⁰ Ronald Paul Toby'un "(Japonya)Asya'ya kapalı değildi, hatta Avrupa'ya bile tamamen kapalı değildi" ifadesinin geçtiği "The Early Tokugawa Bakufu And Seventeenth Century Japanese Relations With East Asia" başlıklı doktora tezinde Tokugawa Dönemi'nde Japonya'nın Asya ve Avrupa ile yoğun diplomatik ve ticari ilişkilerini detaylıca incelemiştir. Ronald Paul Toby, "The Early Tokugawa Bakufu And Seventeenth Century Japanese Relations With East Asia" (Phd Thesis, Columbia University, 1977) 3

bölgedeki Japonları endişelendirmiştir. 1739'da Kaptan Martin Spanberg, Rus gemi filolarıyla Honshū Adası'nda bulunan Sendai, Awa (Chiba) ve Shimoda kıyılarına gelmiş ve oralarda mal değiş-tokuşu yapmıştır. Ayrılırken ise bazı gümüş parçaları ve haç çizimleri içeren yazılı notlar bırakmıştır. Tokugawa Yönetimi, bu notlara hemen el koymuş ve deşifre etmeleri için Hollandalılara göndermiştir. Ardından Tokugawa Yönetimi, yabancıların karaya çıktıklarında yakalanmalarını emretmiştir.²¹ Yine 1771'de Moritz Aladar von Benyowsky (1746-1786) Awa (Chiba), Shikoku Adası'ndaki Tosa'yı, Satsuma'yı ziyaret etmiş ve buralarda derebeylerin cömert tavrıyla karşılaşmıştır. Benyowsky, bundan sonraki ziyaretlerini sürdüreceğini belirten mektupları Nagazaki'deki Hollandalılardan Tokugawa Yönetimi'ne iletmesini talep etmiştir. Ard arda süren bu mektupların en sonuncusunda Rusya'nın Kuril Adaları'nda güçlendiği ve Matsumae'ye saldırma planını yazılmıştır.²² Onların bu mesajı Japonlara sızmış ve ülkede büyük bir endişe uyandırmıştır. 1777'de Japonya'nın kuzeyinde bulunan Hokkaidō Adası'na Rus gemileri gelmeye devam etmiş ve ticaret yapma isteklerini bildirmişlerdir. Matsumae Hanlığı ise Japonya'daki bütün ticaretin Nagazaki üzerinden yürütüldüğünü ve Japonya'nın yalnızca Hollandalı ve Çinliler ile ticaret yaptığını söylemiştir.²³ Japonların kıyılarındaki ticaretin sınırlı olduğunu ifade etmelerine rağmen Rusların Japon kıyılarına ziyaretleri devam etmiştir. Rusların Japonya'ya ilk resmî ziyareti ise 1792'de elçi Adam Laxman (1766-1806)'ın Ezo'ya (Hokkaidō) gelmesiyle gerçekleşmiştir. Laxman'ın ticaret üzerine görüşme teklifi reddedilmiş ve Nagazaki'ye gitmesi söylenmiştir. Laxman'ın gelişinden bir yıl sonra 1793'de Tokugawa tahtında oturan Matsudaira Sadanobu (1759-1829) Japonya'nın yabancılarla ilişkilerinde ve yasaklarında kâdim ve değişmez kuralları olduğunu, Tokugawa Yönetimi ile resmi ve diplomatik ilişkileri bulunmayan yabancılar kıyılarına yaklaştığında onların kuşatılıp yerle bir edileceğini, Nagazaki dışında hiçbir limandan ticarete izin verilmeyeceğini bildirmiştir.²⁴ 1804-1805 yılları arasında Nikolai Rezanov (1764-1807) önderliğinde Rusya tarafından resmi ziyarette bulunmuş, ancak ticaret yapma teklifleri yine

²¹ Bob Tadashi Wakabayashi, *Anti-Foreignism and Western Learning in Early-Modern Japan*, 65

²² Roberts L. L. "Frontier Tales: Tokugawa Japan in Translation" *The Brokered World: Go-Betweens and Global Intelligence*, Ed. Schaffer S, Roberts LL, Raj K, Delbourgo J. (Sagamore Beach: Science History Publications. 2009) 32-34

²³ Wakabayashi Bob Tadashi, *Anti-Foreignism and Western Learning in Early-Modern Japan*. 67

²⁴ Kanemitsu Hideo "Tokugawa Bakufu no Taigai Seisaku (Sakoku) to Gendai no Kokkyō Mondai ni Shimeru Igi" 5,

reddedilmiştir.²⁵ Japonya'nın saldırı niteliğinde karşılaştığı tehdit ise İngiliz Fırkateyni Phaenton'un 1808'de Nagazaki'ye gelişiştir.²⁶ Savaş mühimmatıyla yüklü bu gemi, Nagazaki Limanı'na Hollanda bayraklı gemi ile girmiştir. Japonlar tarafından ilk başta bir tehdit uyandırmayan bu gemiden inen İngilizler, limandaki iki Hollandalıyı gemiye zorla bindirmişler, kendilerine su ve erzak sağlanmazsa rehinleri öldürüleceklerini söylemişlerdir. Bölgedeki tüccarlar ve balıkçılar paniğe kapılmışlardır. İngilizlerin bu saldırgan tavırları, Fukuoka ve Saga'da liman savunmasından sorumlu askerlerin hazırlıksız oluşu, Tokugawa Yönetimi'nde krize yol açmıştır. Sorumsuzluğu nedeniyle Saga Hanlığı cezalandırılmıştır. Saga Hanı Matsudaira Yasuhira gemiye saldırmak için yöntem düşünmüş olsa bile geminin bölgeye zarar vermeden uzaklaşması için kendilerine gereken su ve erzağı sağlamış, fakat bu başarısızlığı nedeniyle intihar etmiştir. Phaenton Olayı adı verilen bu olay, ülkenin dış tehdite karşı savunmasız olduğunu göstermiş ve acil bir seferberlik ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.²⁷

1811'de Rus kâşif Vasily Golovnin 4 Temmuz 1811'de Hokkaidō ile Kunashir arasındaki bulanık Nemuro Boğazı'nda keşif yapmak üzere gemisi *Diana* ile birlikte yola çıkmıştır. Gemiye Kunashir'de Japonlar tarafından ateş açılrsa da Golovnin, adaya girmiş, oradaki hanlıkla görüşmüş ve onlardan erzak sağlanmasını rica etmiştir. İlk başta bu görüşme dostane görünse de Japonlar Golovnin ve gemi mürettebatını tutuklamıştır. Daha sonra mürettebat Hakodate'ye (Hokkaidō) götürülmüş ve orada iki yıl boyunca alıkonulmuştur. Rusya ile yapılan görüşmeler sonucunda 6 Ekim 1813'te serbest bırakılmıştır.²⁸ Rusya'ya Japonya'nın yabancı ülkelerle ticaret ve resmî ilişkilerin yasaklandığı, kıyılarına yaklaşan yabancı gemilerin ateş

²⁵ David N. Wells "Japan through Russian Eyes – History and Context" *Russian Views of Japan, 1792-1913: An Anthology of Travel Writing*, ed. David Wells (London: RoutledgeCurzon, 2004), 1-31

²⁶ İngiltere, 1623'te Hirado'da bulunan ticaret bürosunu kapattıktan sonra Japonya'ya ticarî girişimlerde bulunmuştur. 1673'te *The Return* adlı gemiyle gelen İngilizler, Japonya ile ticaret yapma isteklerini ilettiler. Tokugawa yetkilileri onların ricalarını kabul etme niyetindeydi, bu nedenle onlara misafirperverliklerini göstermiştir. Ancak Dejima Adası'nda Hollandalı kaptanların İngilizler ve Portekizlerin akrabalarını ve İngiltere'nin Hristiyan bir ülke olduğunu ifade etmesi üzerine, Tokugawa Yönetimi Hristiyanlığın ülkede yayılmasından duyduğu endişe ile gemiyi reddetmiştir. ²⁶ Kazuo Katagiri, "Phaenton Jiken ga Ransen no Nagazaki Nyūkō Tetsuzuki ni Oyoboshitaru Eikyō" *Hōsei Shigaku*, 19, (1967), 85-86

²⁷ Noell Wilson, "Tokugawa Defense Redux: Organizational Failure in the Phaeton Incident of 1808" *The Journal of Japanese Studies*, Vol. 36 No. 1, (2010)14-17

²⁸ Captain Golovnin, *Memoirs of A Captivity in Japan, During the Years 1811, 1812 and 1813; with Observations on the Country and the People*, (London: Henry Colburn, 1824)

açılarak uzaklaştırılacağı bildirilmiştir.²⁹ Bunun yanı sıra Hristiyanlığın ülkede yasak olduğuna dikkat çekilmiştir. Ruslar bu uyarıları itirazsız kabul etmiştir. Bu olay, Tokugawa Yönetimini misyonerlik ve uluslararası ticaret konusunda sıkı bir politika uygulamaya yöneltmiştir.³⁰

Batılıların Japonya'yı ziyareti ve yaşanan bir dizi olaylar sonucunda Tokugawa Yönetimi, 1825'te *Ikokusen Uchiharai Rei* (Yabancı Gemilerin Kovulması Emri)³¹ adı verilen bir kanun çıkarmıştır. Bu kanunda Japonya'ya gelen gemilere karşı alınacak önlemler sıralanmıştır. Buna göre Japon kıyılarına yaklaşan ve karaya çıkan her gemi, ateş açılarak uzaklaştırılacaktır. Karaya çıkan yabancılar tutuklanacak ve hapsedilecektir. Hollanda bandıralı bir gemi olma ihtimali bulunsa bile uzaklaştırılacaktır.³² 1825'te ilan edilen yabancı gemilerin sınır dışı edilmesi ile ilgili kanunun ardından, Tokugawa Yönetimi, bir başka emirle, halkın yabancı gemilerle dostane ilişki kurmasını da yasaklamıştır. Halkı yabancılardan uzak tutmak ve onlarla yabancılar arasında bir engel koymak istemiştir. Bunun sebebi halkla yabancılar arasındaki yakın ilişkinin, Hristiyanlığın ülkede yayılmasına fırsat verebilecek olmasıydı. Yabancı devletlerin askeri saldırı tehdidinin yanı sıra Hristiyanlığı yayarak ülkeyi ele geçirmelerinden endişe ediliyordu.³³

B. Dış Tehdit ile İlgili Japon Bilginlerin Görüşleri

Japonya'da yaşanan bu süreç, Japon bilginler tarafından tartışılmıştır. Onlar eserlerinde Batılılara dair görüşlerini ve yabancı tehdidine karşı nasıl bir tutum sergilenmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Onların Japon adalarının savunulması, ülkenin askerî açıdan güçlendirilmesine dair görüşleri, dönemin mevcut siyasî ve sosyal sistemi olan feodalizmi aşan bir millî birlik duygusunu ortaya çıkarmıştır.³⁴

Hayashi Shihei (1738-1793), 1787'de yazdığı *Kaikoku Heidan (Deniz Ülkesinin (Japonya) Güvenliği)*³⁵ eserinde Tokugawa Yönetimi'nin tecrit politikası uygulayarak Japonya'nın karşılaştığı yabancı tehditini aşmaya

²⁹ *Uchiharau* (打払う)

³⁰ Bob Tadashi Wakabayashi, *Anti-Foreignism and Western Learning in Early-Modern Japan*, 86

³¹ 異国船打払令

³² Wakabayashi Bob Tadashi, *Anti-Foreignism and Western Learning in Early-Modern Japan*. 59-60

³³ *Wakabayashi Bob Tadashi*. 101-107

³⁴ Masao Maruyama, *Studies in the Intellectual History of Tokugawa Japan*, trans. Mikiso Hane, (Tokyo: University of Tokyo Press, 1974), 342-343;

³⁵ Hayashi Shihei, *Kaikoku Heidan*, 1791

<https://dl.ndl.go.jp/info:ndljp/pid/2575501?tocOpened=1> (Erişim Tarihi: 20.12.2022)

çalışmasını eleştirmiştir. Tokugawa Yönetimi'nin sadece iç siyasetle ilgilendiğini ve kıyı savunmasını ihmal ettiğini vurgulamıştır. Ülkenin dışardan gelebilecek olan saldırılar karşısındaki askerî güçsüzlüğünü açıkça ifade etmiştir. Hayashi'nin bu görüşleri ilgi görse de kitabı ülkede yasaklanmış ve kendisi tutuklanmıştır.³⁶

Ohara Sakingo (1761-1810) ise 1797'de yazdığı *Hokuchi Kigen*³⁷ (Kuzey Topraklarda Tehlike Çanları)'de yabancıların sadece bir hanlığın değil, bütün Japonya'nın düşmanı olduğunu dile getirmiştir. Bu nedenle ülkeyi savunmak için ülkedeki bütün yeteneklerin ve fikirlerin kullanılması gerektiğini ifade etmiştir. Feodal beylerin açgözlülükle kendi çıkarlarından vazgeçmeleri ve hanlarındaki yetenekli adamları gizlememeleri çağrısında bulunmuştur.³⁸

19. yüzyılın başlarında yabancı tehdit meselesinin yanısıra Tokugawa'nın iç yönetiminde sarsıntılar, ülkede ciddi bir yıkım endişesini ortaya çıkarmıştır. Bu sorunlara karşı Tokugawa Yönetimi'nin aldığı önlemler çiftçilere ağır vergi yüklemiş ve ülkede isyanları arttırmıştır. Bununla birlikte askerlerin (samuray) bağlı buldukları hanlıklardan ayrılması ve ticaretle ilgilenmeleri toplumsal çözülmenin emarelerini göstermiştir. Böyle bir durumda yabancılarla nasıl mücadele edileceğine dair tartışmalar, ülkede fukoku *kyōhei* (ulusu zenginleştirme ve orduyu güçlendirme) adı verilen bir fikir akımını ortaya çıkarmıştır.³⁹ Bu fikrin öncülüğünü yapanlar ise 18. yüzyılın ortalarından sonra Batı'ya dair çalışmalar yapan bilginlerdir. *Rangaku*⁴⁰ adı verilen bu ekol, Tokugawa Yoshimune'nin (1684-1751) shōgunluk makamındayken ülkede Felemenkçe kitaplarının okunmasını serbest bırakması ve Batı kaynaklı kimya, tıp, astronomi, askerî ve diğer bilim dallarının araştırılmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu ekolün önde gelen temsilcileri ise Honda Toshiaki (1744-1821) ve Satō Nobuhiro (1769-1850)'dur. Bu bilginler, Batılı düşünceden etkilenmiş olsalar da eserlerinde Japonların asilliğini ve üstünlüğünü vurgulamışlardır. Honda Toshiaki, Japonya'nın ilk imparator Jimmu'dan itibaren soylu imparatorlar tarafından yönetildiğini, tarihinde hiçbir şekilde yabancılar tarafından işgal edilmediğini, bu sebeple kendine özgü saf bir karaktere

³⁶ Marius B. Jansen, *Making of Modern Japan*, (Belknap Press of Harvard University Press, 2002) 262-263

³⁷ 北地危言

³⁸ Masao Maruyama, *Studies in the Intellectual History of Tokugawa Japan*, 343-344

³⁹ Masao Maruyama, *Studies in the Intellectual History of Tokugawa Japan*, 345

⁴⁰ 蘭学

sahip olduğunu ifade etmiştir. Tokugawa Yönetimi'nin tecrit politikasını eleştirmiş ve geleneksel ticaret yöntemiyle krizlerin çözülemeyeceğini, dış ticaretin devlet eliyle iyi bir şekilde organize edildiğinde ülkeye katkı sağlayacağını belirtmiştir. İhtiyaç duyulan ürünleri, yurt içi üretim faaliyetlerini arttırarak karşılamanın mümkün olduğunu vurgulamıştır.⁴¹Aksi halde yabancılarla gizli bir şekilde ticaret yapan derebeylerin ve tüccarların zenginleşeceğini ve bu ticaretten diğer sınıflar yararlanamayacağını belirtmiştir. Bu nedenle tüccarların hükümdarlar tarafından denetim altına alınması gerekmektedir.⁴² Ona göre, gerekli ürünler ithal edilmeli ve özellikle Ezo Adası'nın üretim açısından geliştirilmeliydi. Dahası, Japon topraklarının Kamçatka, Karafuto (Saghalien), Santan ve Mançurya'ya kadar genişletilmesini ısrarla dile getirmiştir. Toshiaki, ülkedeki bütün sınıftan insanları imparator çatısında birleştirmek için kurumsal reformların gerektiğini vurgulamıştır. Ancak bu şekilde ülkede birlik ve beraberlik sağlanabilirdi. Bu birlikteliği *Dai Nippon Koku* (Büyük Japonya)⁴³ şeklinde ifade etmiştir.⁴⁴

Satō Nobuhiro⁴⁵, Doğulu ülkelerin sadece kendi sınırları içindeki halkın korunmasıyla ilgilendiklerini, zevk peşinde koştuklarını, gelecek için plan yapmadıklarını ileri sürerek eleştirmiştir. Batılı ülkeler ise güçlenmek ve dünyaya yayılmak için birlik içinde hareket etmekteydiler. Bu birlikteliği Doğu ülkeleri de model almalıydı. Japonya kendi içinde birliği sağlamadıkça deniz aşırı genişlemesi mümkün olmayacaktı. Bu nedenle tecrit politikasıyla ülkedeki krizler aşılamayacaktı. Ona göre kapanmak yerine nakliye ve ticaret iyi bir organizasyonla idare edilmesi gerekiyordu. Yabancı tehdidine karşı birlik sağlanmalı, ülke ekonomik açıdan zenginleştirilmeli ve askerî açıdan güçlendirilmeliydi. Nobuhiro bu birliği *kōkoku* (imparator ülkesi)⁴⁶ şeklinde ifade etmiştir.⁴⁷

Ülkenin karşılaştığı dış tehdit ile ilgili görüşlerini dile getirenler

⁴¹ Eijirō Honjyō "The Original Current of Japanese Political Economy", Kyoto University Economic Review" 17/3, 1942 1-19, 10

⁴² Masao Maruyama, *Studies in the Intellectual History of Tokugawa Japan*, 349

⁴³ 大日本国

⁴⁴ Eijirō Honjyō "The Original Current of Japanese Political Economy", 10; Masao Maruyama, *Studies in the Intellectual History of Tokugawa Japan*, 346

⁴⁵ Masao Maruyama, *Studies in the Intellectual History of Tokugawa Japan*, 346; Büyük Asyacılık (Dai Aijia Shugi) teorisini kurucusu olarak kabul edilmektedir.

⁴⁶ 皇国

⁴⁷ Eijirō Honjyō "The Original Current of Japanese Political Economy", 11; Masao Maruyama, *Studies in the Intellectual History of Tokugawa Japan*, 346

arasında Mito Hanlığı⁴⁸ kökenli bilginler de vardı. Bu bilginler görüşleriyle Tokugawa Dönemi'nin sonlarında ülkenin siyasetine yön vermiş, Japonya'da *sonnō* (imparatoru say) sloganının canlanmasını sağlamış ve ülkenin siyasetini uzun yıllar etkileyen fikirlerin temellerini atmıştır. Özellikle 18. yüzyılın sonralarından itibaren ülkede yaşanan siyasî ve sosyal konulardaki görüşleri, Batılı ülkelere dair araştırmaları ve *sonnō jōi* (imparatoru say, barbarları kov) sloganını başlatmaları, ülke tarihinde önemli bir yere sahiptir. Nitekim *kokutai*, Mito Hanlığı'nda Aizawa Seishisai'in Shinron adlı eseriyle ortaya çıkmıştır. Bu fikir, Mito Hanlığı'ndaki Konfüçyüsçü bilginlerin düşüncelerinden izler taşımaktadır.

C. Mito Hanlığı ve Sonnō Jōi⁴⁹ Sloganının Yükselişi

Mito, *hatomoto* adı verilen Tokugawa'nın varisleri tarafından yönetilen bir hanlıktı. Mito Hanlığı'nın ikinci daimyōsu⁵⁰ Tokugawa Mitsukuni (1628-1700), *Dai Nihon Shi* (Büyük Japon Tarihi) adlı eserin neşredilmesi için 1657'de Edo'da (Komagome) *shikyoku* (Tarih Bürosu)⁵¹ adı verilen bir ofis kurmuştur.⁵² Mitsukuni, Japonya'nın Çin gibi imparatorlar tarafından yönetilen merkezî bir devlet olduğunu açıklamak için tarih yazımı çalışmalarını başlatmıştır. Bu ofiste kadim dönemlerden itibaren Japonya'yı yöneten kutsal imparatorların ülkede yaptığı icraatların kayıtları tutularak ve ülkesi için kahramanca çalışmış ailelerin kayıtları düzenlenerek tarih çalışmaları yapılmıştır.⁵³ Bu yolla Tokugawa Yönetimi, imparatorluk kurumu

⁴⁸ Günümüzde Ibaraki şehrinde bulunduğu yerde kurulmuştur.

⁴⁹ İmparatoru say, barbarları kov! (尊王攘夷)

Mito Hanlığı'nda sloganın ilk çıktığı dönemde, Tokugawa Yönetimi'nin ülkedeki hâkimiyetini güçlendiren bir slogan olmuştur. Ancak 1858'de Tokugawa'nın ABD ile ticaret ve dostluk anlaşmasını imzalamasıyla, ona karşıt grupların görüşlerini temsil etmiştir.

⁵⁰ 大名, derebeyi

⁵¹ 史局. Daha sonra bu ofis 1672'de Koishikawa'ya taşınmış ve ismi Shōkōkan şeklinde değiştirilmiştir. Mark Thomas McNally, *Liken o Other: Exceptionalism and Nativism in Early Modern Japan*, (Honolulu: University of Hawai'i Press, 2016), 173

⁵² Kitano Yuji, "Mitogaku to Bakumatsu Bushisō: Yokoi Shōnan ni Yoru Jyūyō to Hihan wo Megutte" *Osaka Sangyō Daigaku Ningen Kankyō Ronshū*, 7, (2008), 48

⁵³ Bu ofiste, tarih çalışmaları dörde ayrılarak yürütülmüştür. Bunlar; *hongī* (本紀), *retsuden* (列伝), *shi* (志), *hyō* (表)'dur. *Hongī*'de imparator veya kral gibi yöneticilerin ülkede yaptıklarını içeren bir tarih yazımıydı. *Restuden* ise ülkeye katkılar sunan önemli adamların hayatını içeren bir derlemeydi. İmparatorun soy çizgisindeki belirsizlikleri giderip doğru olan soy zincirini oluşturmaktı. Devlet hizmetin çalışanların davranışlarının değerlendirmektir. *Shi* ise, coğrafya, sistem, tören, müzik, astronomi ile ilgili bilgilerin derlemesiydi. *Hyō* ise kronolojik tarih derlemesiydi. Bugünün bakış açısıyla değerlendirilecek olursa, *shi*- *hyō* hukuk, ekonomi, ordu, din gibi her bir alanları ayrı ayrı sistemlerinin tarihine karşılık gelmektedir. Mitsukuni özellikle imparatorluk

ile shōgunluk arasındaki ilişkiyi güçlendirmek ve imparatorun aldığı egemenliğin meşruiyetini sağlamak istemiştir.

Tokugawa Yönetimi Edo'daki idaresini Çin'in orta krallık (*chūka*)⁵⁴ anlayışını model olarak kurmuştur. Buna göre toplumlar barbar; *i*⁵⁵ ve medeni; *ka*⁵⁶ olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Medeni toplumlar, Konfüçyüsçülük'ün ahlakî ilkelerini toplumda ve siyasette uygulayanlardır. Barbarlar ise bu ilkelerin dışında yaşayanlardır. Medeni ülkeler, barbarları askerî güçle egemenliği altına alarak onlara medeni yaşamın ilkelerini öğretirler. Çin bu manada Asya'daki halklara medeniyeti öğreten orta krallık konumundaydı. Bu anlayışla Tokugawa Yönetimi, Edo'yu merkez edinmiş ve Konfüçyüsçülük çalışmalarını başlatmıştır. Ülkedeki sosyal ve siyasi düzen, özellikle Konfüçyüsçülük'ün bir kolu olan Shushigaku'nun (Neo-Konfüçyüsçülük) ilkeleriyle kurulmuştur.⁵⁷ Bunun temelinde yöneticinin kendini yetiştirmesi anlamına gelen *Shūshin*⁵⁸ kavramı vardır. Bu erdemin ilk basamağını oluşturmaktaydı. Bunun yanısıra yönetici *seika*⁵⁹ (aileye bakma), *chikoku*⁶⁰ (ülke yönetme), *heitenka*⁶¹ (dünyada barışı sağlama) gibi erdemleri taşımalıydı. Bu ilkelere uygun bir şekilde davranan yönetici; aileyi, toplumu, devleti ve bütün dünyayı dönüştürebilirdi. Bireylerin erdemi ise yöneticisine ve ailesine karşı *Jin*⁶² (iyilik) *gi*⁶³ (dürüst olma) *chū*⁶⁴; (sadakat) *kō*⁶⁵ (atalara saygı) ile belirlenmiştir. Konfüçyüsçülüğün bu ahlakî ilkeleri, Japonların

soyunda olası sıçramaları ve düzensizlikleri yeniden ele almak ve imparator ailesine ve buna hizmet eden ailelerin ortaya çıkarmak amacıyla *hongî* ve *retsuden* alanındaki tarihî araştırmalara önem vermiştir. Yapılan bu çalışmalar 1715'te *hongî* 73 cilt, *retsuden* ise 170 cilt olarak neşredilmiştir. Masahide Bitō, *Nihon Kokkashugi, Kokutai Shisō no Keisei*, 246-247

⁵⁴ 中華

⁵⁵ 夷

⁵⁶ 華

⁵⁷ Tsutomu Maeda, "Yamaga Sokō Chucho Jujitsu ni Okeru Ka'i Kannen (The Ideology of civilization and barbarism in Yamaga Sokō's Chucho Jujitsu), *Aichi Kyōiku Daigaku Kenkyū Hōkoku*, 59 (2010). Ayrıca bakınız: Watanabe Hideyuki, *Kodai Chūka Kannen no Keisei* (Tokyo: Iwanami Shoten, 2010).

⁵⁸ 修身

⁵⁹ 齊家

⁶⁰ 治國

⁶¹ 平天下

⁶² 仁

⁶³ 義

⁶⁴ 忠

⁶⁵ 孝

sadakat-bağlılık (chūkō)⁶⁶ bilinciyle görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi için ihtiyaç duyulan kaynak olmuştur.⁶⁷

Ayrıca ülkedeki sosyal yapı, Konfüçyüsçülüğün hiyerarşik düzenine göre kurulmuştur. Konfüçyüsçülüğün ilkelerini bilen ve ona göre yaşayan asiller ile bu ilkelerin dışında kalan diğerleri arasında ayrımlar yapılmıştır. Asillerin halk üzerinde üstünlüğü vardır, bu nedenle onlar yönetimde hak sahibidirler. Tokugawa, *bushi*⁶⁸ adı verilen askerleri (samuray) asiller sınıfına yerleştirmiş, toplumu askerlerden sonra köylüler, zanaatkârlar ve tüccarlar şeklinde sınıflara ayırmıştır. Buna göre, samuraylar, Konfüçyüsçülüğün klasik metinlerini bilmeli ve onun değer ve normlarına uygun bir yaşam sürmeliydiler. Bu merkezi krallığın dışında kalanlar ise bu değer ve normlara göre dönüştürülmeliydi. Bu şekilde yeryüzünün en uç noktalarına kadar krallıklarını genişletmeliydi.⁶⁹ Tokugawa Yönetimi'nin ilk dönemlerinde yayılan bu fikir akımları ve sosyal-idari yapılanma Mito Hanlığı dâhil bütün ülkeye yayılmıştır.

18. yüzyılın ortalarından sonra ise ülkede Konfüçyüsçülüğe eleştiri getiren Çin'in kültürel himayesini reddeden görüşler ortaya çıkmıştır. Bunlar, modern dönem öncesi Japon tarihi, kültürünü ve devletinin özgünlüğünü ön plana çıkaran bilginlerin görüşleridir.⁷⁰ Mitolu bilginler bu görüşlerden etkilenmişlerdir. Onlar, özellikle 1790lardan sonra Şinto dini ve Japon devletinin kendine özgü yönlerine dikkat çekmişlerdir. Özellikle kadim dönemden beri soyu kesintiye uğramadan egemenliklerini sürdüren Japon imparatorlarının kurduğu devletin, Çin'deki yönetimlerden farklılığını vurgulamışlardır.⁷¹ Buna rağmen son dönem çalışmalarında Mito

⁶⁶ 忠孝

⁶⁷ Tetsuo Najita "History and Nature in Eighteen Century Tokugawa Thought", *The Cambridge History of Japan*, Vol. 4, ed. John Whitney Hall, (UK: Cambridge University Press, 2008) 599-600; Hülya Deveci, "Hristiyan Japonların Devlet Milliyetçiliği: Kumamoto Band ve Kirisutokyō Sekai, Rikugō Zasshi, Shinjin Dergileri Örneğinde (Yayımlanmamış Doktora Tezi: Ankara Üniversitesi, 2022), 114

⁶⁸ 武士

⁶⁹ Hülya Deveci, "Hristiyan Japonların Devlet Milliyetçiliği: Kumamoto Band ve Kirisutokyō Sekai, Rikugō Zasshi, Shinjin Dergileri Örneğinde" 115

⁷⁰ Kokugaku adı verilen ekole dâhil edilen bilginler. Tokugawa Dönemi'nde Çin himayesini reddeden görüşlerin yaygınlaşmasıyla 18.yüzyılın ortalarından sonra Japon diline, dinine ve toplumuna özgü unsurlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmalara "Ülke İlimleri" şeklinde tercüme edilen *Kokugaku* denilmektedir.

⁷¹ Kitano Yuji, "Mitogaku to Bakumatsu Bushisō: Yokoi Shōnan ni Yoru Jyūyō to Hihan wo Megutte" 49-50; Masahide Bitō, *Nihon Kokkashugi, Kokutai Shisō no Keisei*, 245; Jiang Jianwei, "Aizawa Seishisai no Kokugakukan, Nobunaga Hihan no Shisō Kōzō wo Chūshin ni", *Waseda Daigaku Daigakuin Bungaku Kenkyūka Kiyō*, 62 (2017).

bilginlerinin yabancı tehdide karşı başvurduğu yer Konfüçyüsçülük olmuş ve onlar “ortak krallık” idealinden ayrılmamışlardır. Japonya'nın sorunlarının çözümü için Konfüçyüsçülüğün ahlakî ilkelerinden olan sadakat ve bağlılığın ülkede bilfiil uygulanmasını ve millî birlikteliğin sağlanması için hiyerarşik sosyal sınıflar arasında çizgilerin belirginleştirilmesini tavsiye etmişlerdir.⁷² Ayrıca imparator kurumuna olan saygıya vurgu yapan ve onun konumunu sağlamlaştıran görüşler belirtilmiştir.

Japonya'daki dış tehdit unsuru ve ülkedeki dağılma endişesi, merkezî devlet yetkisini gerekli kılmıştır. Bu nedenle shōgunun imparatorundan aldığı egemenlik hakkının vurgulandığı ve bu ilişkinin meşruluğuyla ilgili bir hatırlatma yapma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu noktada Tokugawa Yönetimi'ne hükümdar anlamlarına gelen *Taikun*⁷³ unvanı verilmiştir. Diğer taraftan Tokugawa Yönetimi'nin imparatora saygı gösterdiği ve ondan aldığı meşru egemenlik hakkına hanlıkların ve halkın da saygı duyması ve kendisine sadakatli olunması gerektiği telkin edilmiştir. Bu fikirden hareketle ülkede *Sonnō* (imparatora saygı) sloganı ortaya çıkmıştır. *Sonnō* sloganını ortaya çıkaran ve ülkede sosyal sınıfları hiyerarşik bir sadakat zinciri ile birbirine bağlayan görüşleri, Mito Hanlığı'na bağlı Fujita Yūkoku 1791'de yazdığı *Seibunron* eserinde anlatmıştır. “İmparator - *shōgun* - *daimyō* (derebeylik) - derebeyliğin vasalları”⁷⁴ şeklinde sosyal düzeni hiyerarşik bir şekilde tasarlamıştır. Buna göre her Japon ait olduğu sınıfa ve statüye göre üstlerine sadakatli olmalıydı. Yani halk doğrudan imparatora değil, derebeyine, derebeylerin de shōguna sadakatle bağlı olmaları gerekiyordu. Bu sadakat zincirinin uygulanmasıyla ülkedeki yönetici ve tebaası arasındaki dağılma önlenecek ve ülkede birlik tesis edilecekti.⁷⁵ Yūkoku, imparatorluk çatısı altında Japonya'nın birliğini vurgulamış imparatorun egemenliğini mutlaklaştırmıştır. Bu birliğe zarar vereceğini düşündüğü yabancıların ise ülkeden kovulmasını savunmuştur.

Seishisai'in 1825'te yazdığı *Shinron* (Yeni Sav) adlı eseri de Fujita Yūkoku'nun görüşlerini desteklemekteydi. Yūkoku'nun öğrencisi olan Seishisai, eserinde imparatora sadakat ve bağlılıkla halkın gönüllerini birleştirmek için önerilerini sunmuştur. İmparatora saygı duyulmasını ve

⁷² Deveci Hülya, “Hristiyan Japonların Devlet Milliyetçiliği: Kumamoto Band ve Kirisutokyō Sekai, Rikugō Zasshi, Shinjin Dergileri Örneğinde”. 127

⁷³大君

⁷⁴ Kōshitsu-Bakufu-Daimyō-Daimyō no Kashin (皇質—幕府—大名—大名の家臣)

⁷⁵ Oogawa Makoto, *Kinsei Ōken to Seimei no Tenkaishi*, (Tokyo: Ochanomizu Shoten, 2012), 112-113; Kitano Yuji, “Mitogaku to Bakumatsu Bushisō: Yokoi Shōnan ni Yoru Jyūyō to Hihan wo Megutte” 48-50

ülkesinden yabancıların kovulmasını savunmuştur.

D. Aizawa Seishisai (1782-1863) ve Kokutai

Seishisai, Hitachi'de doğmuş ve erken yaşta Fujita Yūkoku'nun öğrencisi sıfatıyla Japon Tarihi yazım çalışmalarına katılmıştır. Seishisai'nin yazdığı *Shinron* adlı eseri, ülkede yankı uyandırmış ve görüşleri dönemin bilginleri tarafından desteklenmiştir. Eserinde ülkede imparatora sadakat ve bağlılıkla milli birliğin tesis edilmesini ve bu çerçevede hareket edilmesini savunmuştur. Seishisai'in bu eseri yazmaya yönelten şüphesiz ülkenin karşılaştığı yabancı tehdidiydi.

Seishisai, Rus elçi Laxman'ın ülkeye ziyareti sırasında 11 yaşında olan Seishisai, Ruslara duyduğu nefreti şu şekilde ifade etmiştir:

*"1792'de Rus barbarlar, Ezo'ya geldiklerinde ben 11 yaşındaydım. Hocam Yūkoku, bana onların korkunç doğalarını ve kurnazlıklarını anlattığında çok öfkelenim ve onların bir an önce oradan uzaklaştırılması gerektiğini düşündüm. Laxman'ın topraktan heykelini yaptım ve onu kırbacımla kırbaçlamaktan büyük zevk aldım. O günden sonra kendimi öğrenmeye adadım."*⁷⁶

Seishisai'nin yaşadığı bu tecrübe, yabancılara yönelik tepkisini göstermektedir. Ayrıca ülkenin tehdit altında olduğu algısı, onu Batılı ülkeleri daha iyi tanımak için çalışmaya yöneltmiştir. Bu çalışmalarının bir kısmını 1801 yılında *Chishima Ibun* başlıklı eserinde ele almış olup⁷⁷ burada Hokkaido Adası'nın tarihine ve onun komşu ülkelerle olan ilişkilerini anlatmıştır. Oradaki Japon askerlerinin başarıyla ülkenin topraklarını genişlettiğinden ve imparatora olan sadakatlerinden bahsetmiş, Japonya'nın Çin ile kıyaslanacak derecede üstün bir orta krallığa sahip olduğuna vurgu yapmıştır.⁷⁸

Seishisai'in 1824'te Batılılar ile etkileşimi de mevcuttur. 1824'te Mito'nun sahillerine İngiliz balina avcıları gelmiş ve mürettebattan 12 kişi karaya çıkmıştır. Bu yabancılar hemen tutuklanmıştır. Onları sorgulamak için Seishisai ve Fujita Yūkoku'nun diğer öğrencisi Tobita Shiken görevlendirilmiştir. Seishisai, Tokugawa yetkilileri ulaşınca kadar yabancılarla beş gün geçirmiştir. Onlarla geçirdiği günleri *An'i Mondo* (1824)

⁷⁶ Wakabayashi Bob Tadashi, *Anti-Foreignism and Western Learning in Early-Modern Japan*. 70

⁷⁷ Bu çalışmada Seishisai, bazıları Cizvit eserlerinin çevirileri olan ve birçoğu bakufu sansürünün uygulandığı, yasaklanmış yirmi beşten fazla büyük Çin ve Japon kaynağından yararlandı. Wakabayashi Bob Tadashi. 77

⁷⁸ Wakabayashi Bob Tadashi. 77-78

başlıklı raporunda aktarmış, daha sonra bu raporunu Tokugawa Yönetimi'ne sunmuştur.⁷⁹ Seishisai ile mürettebat arasında dil farklılığından kaynaklı iletişim problemleri olmasına rağmen, kendilerine nereden ve niçin geldiğini sormuş ve onlardan ise balina avı için geldiklerini öğrenmiştir. Ancak, Seishisahi cevaplarından şüphe etmiş, Batılı ülkelerin Japon topraklarını sömürgeleştirerek halkını Hristiyanlaştırmasından büyük endişe duymuştur.⁸⁰

“Onlar dünyadaki bütün ülkeleri kuşatmaya çalışıyorlar. İsa'nın kötü öğretisi de onların bu çabalarına yardım ediyor. Ticaret gibi bahanelerle halka yakınlaşıp onlarla dost oluyorlar ve hangi ülkenin güçlü ve zayıf olduğuna dair gizlice araştırma yapıyorlar. Bir ülkenin savunması zayıfsa, onu güç kullanarak ele geçiriyorlar, eğer güçlüyse, Hristiyanlıkla insanları yoldan çıkararak ülkeyi kuşatıyorlar. Batılılar, anavatanlarından uzak yerlerdeki ülkeleri bu şekilde ele geçiriyorlar.”⁸¹

Seishisai'in Batılı ülkelere dair yaptığı çıkarımlar ve onu *Shinron* eserini yazmaya iten sebep, şüphesiz yabancılar karşısında Japonya'da millî birliğini sağlanmasına yönelik isteğidir. Nitekim *Shinron'da* Batılıları ve dönemin uluslararası koşullarını anlattığı bölümler mevcuttur.

Seishisai, *Shinron'a* “Kutsal krallığımız⁸², güneşin doğduğu topraklardır”⁸³ sözüyle başlamıştır. Japonya'nın tanrıların ülkesi olduğundan bahsederek Güneş Tanrıçası Amaterasu'nun soyundan gelenlerin ülkedeki imparatorluk tahtını nesiller boyu devam ettirdiğini ve bu gerçekliğin zamanın başlangıcından beri değişmediğini ifade etmiştir. O, Japonya'yı “dünyadaki bütün ülkelerin en tepesinde yer alan, onlara ahlakî açıdan önderlik eden ve onları erdemli bir topluma dönüştüren imparatorluk⁸⁴” şeklinde tanımlamıştır.⁸⁵ Ona göre bundan habersiz olan

⁷⁹ Wakabayashi Bob Tadashi. 87

⁸⁰ Wakabayashi Bob Tadashi. 89-90

⁸¹ Wakabayashi Bob Tadashi, *Anti-Foreignism and Western Learning in Early-Modern Japan*.

⁸² Shinshū (神州) kelimesiyle ifade edilmiştir. *Shinshū* ve *shinkoku* (神國) kelimeleri, Tokugawa Dönemi'nde Japonya'nın bütünlüğünü ifade etmek için kullanılmaktaydı. Bob Tadashi Wakabayashi, “Aizawa Seishisai's *Shinron* and Western Learning: 1781-1828” 303

⁸³ *Shinshū ha taiyō no dezuru tokoro* (神州者太陽之所出): Isaburō Imai, Yoshihiko Seya, Bito Masahide, *Mitogaku*, (Tokyo: Iwanami Shoten, 1973).

⁸⁴ Kōka (皇化)

⁸⁵ Aizawa Seishisai, *Shinron* Henshu: Okamura Rihei, (Tokyo: Miyamoto Insatsusho: 1939), 1

barbarlar, Japonya'nın onurunu ayakları altında çiğnemeye cüret etmiştir.

*Kutsal ülkemiz, dünyanın tepesinde yer alır. Büyük bir ülke olmamasına rağmen, bugüne kadar İmparatorluk çizgisini korumuş ve erdemıyla dört bir yana hâkim olmuştur. Batılı barbarlar, evrenin bacıklarını ve ayaklarını temsil ederler; bu da mesafelerden etkilenmeden neden oraya buraya yelken açtıklarını açıklar.*⁸⁶

*"Son zamanlarda dünyanın en aşağı konumlarından habersiz küstah Batılılar, dört denizde arsızca dolaşıyorlar... Şimdi onlar ilahi ülkemizin dünyadaki yüksek konumuna meydan okuyacak kadar cüretkârlar. Bu nasıl terbiyesizlik?"*⁸⁷

Seishisai'ye göre barbarlar hadlerini aşarak, evrendeki dengeyi bozmaktadır.⁸⁸ O, ülkede barbarların tehditinin ciddi bir sorun teşkil etmediğine ve gelenlerin sadece ticari gemiler ve balıkçı tekneleri olduğuna dair iddiaları eleştirmiştir. Barbarların muhtemel saldırılarına karşı hazırlıksızken bu tür bir rahatlığa yönelik öfke ve kederini ifade etmiştir.⁸⁹ Japonya'nın yabancı tehdidine karşı nasıl korunacağı ile ilgili görüşlerini Shinron'da açıklamıştır. Shinron; *Kokutai I*, *Kokutai II*, *Kokutai III*, *Keisei*, *Ryojyō*, *Shugyo*, *Chōkei* olmak üzere beş bölümü ihtiva etmektedir. Seishisai, *Kokutai I*'de kadim zamanlarda tanrıların Japonya'yı kurma sürecini ve ilahi imparatorların idaresinin temel ilkelerini anlatmıştır. *Kokutai II*'de Japonların savaşçı kimliğinden bahsetmiş ve ülkede güçlü ordunun gerekliliğinden bahsetmiştir. *Kokutai III* ise, ülkede ekonomik birliğin nasıl sağlanacağı ile ilgili önerilerini içermektedir. *Keisei* ve *Ryojyō*'da Seishisai, dönemin uluslararası koşullarını ve barbarların doğasını anlatmaktadır. *Shugyo*'da Japonya'nın ekonomik zenginleşmesinden ve silahlarını güçlendirmesinden bahsetmektedir. *Chōkei*'de ise Japon halkının birliğini nasıl sağlanacağını tartışmaktadır.⁹⁰ *Kokutai I*, *Kokutai II*, *Kokutai III*, *Chōkei* bölümleri özelinde eserde *kokutai* kelimesi, içerik analizi yönetimine tabi tutularak, geçtiği yerler tespit edilmiş ve kelimenin ilişkilendirildiği temalar ve oranları ortaya konmuştur. *Kokutai*'in ilişkilendirildiği temalar ile kurulan semantik bağlantı analiz edilmiştir.

E. *Kokutai* (Millî Birlik) Kavramının İçerik Analizi

Shinron'da *Kokutai I*, *Kokutai II*, *Kokutai III*, *Chōkei* başlıklı

⁸⁶ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 1-2

⁸⁷ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 1

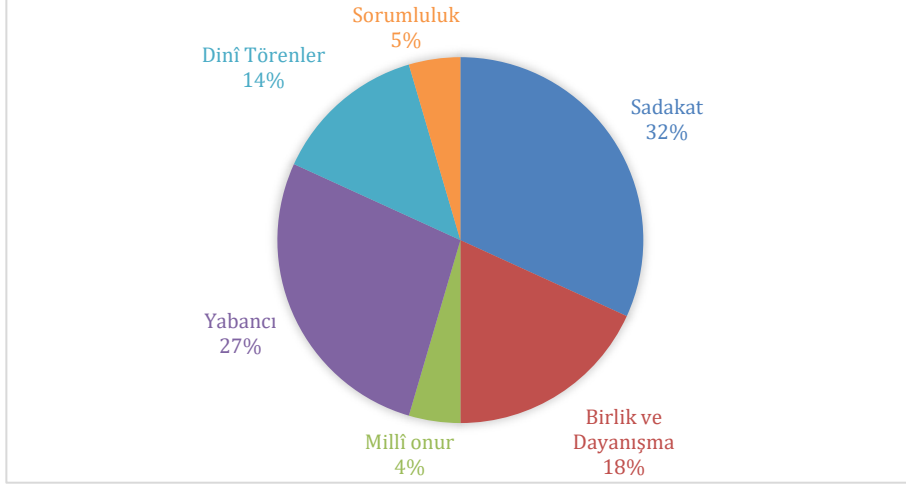
⁸⁸ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 2

⁸⁹ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 2-3

⁹⁰ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 3

bölümlerinde *kokutai* kelimesi toplamda sekiz kez kullanılmıştır. Bu kullanımlarında *kokutai* kelimesinin ilişkilendirildiği kavramlar ve oranları şu şekildedir:

Şekil 1: Kokutai (Millî Birlik) Kavramının İçerik Analizi



Yapılan tema analizinde *kokutai*'in kavram içeriğini büyük oranda sadakat ve bağlılık (chūkō) temaları oluşturduğu görülmüştür. Buradan kavramın Konfüçyüsçü unsurlar içerdiği tespit edilebilmektedir. Metinde sıklıkla imparatora yönelik sadakat ve bağlılık vurgulanmıştır. İmparator, Japon mit metinlerinde Japonya'yı yönetmek üzere gönderilen kutsal hükümdar konumundadır. Bu yönüyle kavram içeriğinde Şintoist öğeler de mevcuttur. *Kokutai* ile ilişkilendirilen diğer bir tema ise *i*⁹¹ şeklinde ifade edilen yabancı (barbar)dir. "Japonya'da mevcut birliğe zarar veren ve düzen bozan yabancılar" bağlamında, yabancı temasının sıklığına rastlanmaktadır. Ülkede millî birliği bozan diğer bir unsur ise halkın sorumluluklarını unutmaması ve yerine getirmemesidir. Bu bağlamda sorumluluk teması da yer bulmuştur. Dinî törenler, halkın birliğini sağlama işlevi gördüğü için imparator tarafından kamuya açık icra edilen ayinlerin önemi bağlamında yer bulmuştur. *Kokutai* kelimesi, güncel sözlüklerde millî onur şeklinde karşılık bulmasına rağmen, ilk çıktığı *Shinron* eserinde sadece bir kez millî onur bağlamında kullanılmıştır.

1. İmparatora Sadakat-Bağlılık ve *Kokutai*

Seishisai, eserinde sıklıkla Japonya'nın kadim tarihinde halkın

⁹¹ 夷

imparatora olan sadakat ve bağlılığı ile kurulan Japon devletinin özgünlüğünü aktarmıştır.⁹² Seishisai, göklerin egemenliği kurulduğundan⁹³ ve insanlar ortaya çıktığından beri, Japonya'nın ilahi imparatorlar tarafından yönetildiğine dikkat çekmiştir. Ayrıca halkın imparatora olan sadakatin ve baba-oğul arasındaki bağlılığın âlemin en üstün ahlakî ilkesi⁹⁴ olduğunu ifade etmiştir.⁹⁵ Ona göre, bu ilkeler, yeryüzü var olduğundan itibaren mevcuttur ve insanların kalblerine sızmıştır. Ailede baba-oğul arasında sadakat ve vefa ilişkisi oluşur ve zamanla toplumda halkın imparatora olan sadakatiyle birleşir. İmparator, bu sadakat ve bağlılık ilkesiyle dünyada düzeni kurabilir ve koruyabilir.⁹⁶ Seishisai bunu (*chūkō*)⁹⁷ şeklinde adlandırılmıştır. Ona göre bu ilkeler insanın büyük yoludur.⁹⁸ Bu ilkeler imparatorluk tahtı kurulduğundan beri Japon devleti ile halkını tek gönül ve akıl⁹⁹ ile bir arada tutmuştur.

Seishisai, *Shinron*'da *Kojiki* ve *Nihonshoki* adı verilen mit metinlerinde geçen Güneş Tanrıçası Amaterasu Ōmikami'den sıklıkla bahsederek, onun soyundan gelen Japon imparatorlarının kesintisiz bir şekilde ülkedeki ezeli ve ebedi hükümranlığına dikkat çekmiştir.

"Güneş Tanrıçası gök kubbelerin ortasında bulunur¹⁰⁰ ve yeryüzüne ışık saçar. Onun ilahî torunları, imparatorluk tahtında bulunur.¹⁰¹

Güneş, Japon dinî ve kültürel hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Tarımın ülkede yaygınlaşmasıyla birlikte pirinç gibi temel besinlerin sağlanması için güneşin önemi, Japon varoluş mitlerine yansımıştır. Güneş, yaşayan şeylere hayat ve enerji veren kutsal bir varlık şeklinde algılanmış ve tanrılarla ilişkilendirilmiştir. Kutsal sayılan güneş ile imparator arasında soy bağı kurulmuştur. Bu şekilde Japon devlet kurumunun ve imparatorunun varlığına anlam ve meşruiyet kazandırılmıştır. Nitekim Seishisai'nın eserinde bu inanışın hala varlığını devam ettirdiği görülmektedir.

⁹² Aizawa Seishisai, *Shinron*, 3

⁹³ *Ten'i* (天位)

⁹⁴ *Tenchi no Daigi* (天地之大義)

⁹⁵ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 4

⁹⁶ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 5

⁹⁷ 忠孝

⁹⁸ Büyük yol (öğreti) : *Daidō* (大道). Aizawa Seishisai, *Shinron*, 6

⁹⁹ *Okuchō no Nō Isshin* (億兆之能一心)

¹⁰⁰ *Tenso ha ten ni arite, kado ni shōrin shitamahi* (天祖在天照臨下土); bakınız: Isaburō Imai, Yoshihiko Seya, Bito Masahide, *Mitogaku*, (Tokyo: Iwanami Shoten, 1973).

¹⁰¹ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 6-7

“Güneş Tanrıçasının soyundan gelen imparatorluk sarayı dokunulmazdır.”¹⁰²

“Bizim kutsal ülkemiz doğuya uzanır ve güneşe yönünü çevirmiştir.”¹⁰³

Seishisai'ye göre tanrıların imparatorlar aracılığıyla dünyada kurduğu düzen¹⁰⁴ kötülüklerden tamamen arınmış değildir. O, dünyada Japonların bu saf ve temiz dünyasını bozulmasını “olağan ve değişmez ilke” anlamına gelen *jōri*¹⁰⁵ şeklinde tanımlamıştır. Eserinde Japon tarihinden örnekler vererek bu düzeni bozan unsurlara dikkat çekmiştir.

Ona göre, zaman içerisinde meydana gelen değişimler ülkede mevcut düzenin bozulmasına neden olmaktadır (*jisei no hen*)¹⁰⁶. Japonya'nın ilk imparatoru kabul edilen İmparator Jimmu döneminden başlayarak Tokugawa Yönetimine kadar olan süreçte kesintisiz barış-refah yaşanmamış, ülkede kargaşalar da çıkmıştı. Japonya'nın ilk imparatoru Jimmu, ülkede barış ve düzeni sağlamış, yöneticilere boyun eğdirmiş ve onlara Japon halkına hizmet etmelerini emretmişti. Yöneticilerin imparatora bağlılığı, halkın da yöneticilere ve imparatora olan sadakati ile millet birbirine bağlanmıştı. Bu düzenden bütün halk faydalanmıştı. Ne var ki, zamanla Jimmu'nun kurduğu sadakat zinciri bozulmuş ve ülkede ayaklanmalar çıkmıştı. Bu düzeni yeniden kuran İmparator Sujin olmuştur. Sujin ülkede ayaklanmaları bastırarak ve ülkenin en uç köşesine kadar barış ve mutluluk getirmiştir. Topraklarını genişletmiş ve halkı ikna etmiştir. Manevi birlik sağlanmış ve bu düzenden herkes faydalanmıştır. Ancak daha sonra yönetimde çözümler meydana gelmiş, insanlar konumlarından koparılmış, yöneticiler ülkenin kamu topraklarını gasp ederek görevlerini kötüye kullanmıştır.¹⁰⁷ Bu en karanlık dönemde İmparator Tenji (626-672) ülkeye yeniden düzen ve barış getirmiştir. Yaptığı reformlarla ülkeyi *kokugun*¹⁰⁸ adı verilen idari birimlere ayırmış ve bu birimlere valiler atamıştır. Özel mülkiyeti kaldırmış ve ülkedeki her karış toprağı imparatorun yönetimine (*tenka*) dâhil etmiştir. Ancak ülkede kargaşa hâkim olmuş ve savaşçı gruplar

¹⁰² Aizawa Seishisai, *Shinron*, 5

¹⁰³ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 51

¹⁰⁴ Tenka (天下)

¹⁰⁵ 常理

¹⁰⁶ 時勢之變

¹⁰⁷ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 15-17

¹⁰⁸ 国郡

etkin hale gelmiştir. Minamoto Yorimoto'dan¹⁰⁹ (1147-1199) başlayan bu süreç Ōnin Savaşları'nın sonuna kadar kadar devam etmiştir. Bu dönemde yöneticiler, sorumluluklarını yerine getirmeyerek ülkeyi kaosa süreklemiştir. Seishisai bu dönemi; "*milletin onuru (kokutai) dünyanın gözünde acı bir şekilde lekelenmiştir.*"¹¹⁰ şeklinde ifade etmiştir. Ona göre bu kaos, insanların statülerinin gerektirdiği sorumlulukları ve erdemleri yerine getirmemelerinden, yöneticilerin Amaterasu'ya olan sadakat ve bağlılıklarını unutmalarından kaynaklanmıştır. BU iç savaş döneminden sonra ülkeye barış ve huzur getiren Tokugawa Yönetimi sadakat ve bağlılık ilkeleriyle 200 yılı aşkın bir süre içinde ülkede barış ve düzenin temellerini atarak Kyoto'daki imparatorluk bağlılığını ifade etmişti. Ülkedeki hükümlerini uzun süredir bu doğrultuda devam etmişti. İmparator Jimmu tarafından kurulan barış ve düzen, Tokugawa Yönetimi eliyle restore edilmişti. Ancak yine ülkede sosyal dağılım ve ekonomik sıkıntılar yaşanmaktaydı. Dahası ülkenin çevresinde dolanan yabancılara karşı ülkede kayıtsızlık mevcuttu. Hanlıklar kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmekte ve sorumsuzca davranmaktaydı. Seishisai'e göre ülkedeki bu kayıtsızlık ve sorumsuzlukla birlik ve dayanışma (*kokutai*) sağlanamazdı.¹¹¹ Bu nedenle her şeyden önce halkın imparator ve Tokugawa Hükümetine sadakatinin tesis edilmesi gerekiyordu.

Seishisai'nin bu ifadelerinden imparatorun ülkede yaşanan kaosu düzene, refaha ve barışa dönüştüren; evrende ve Japonya'da dengeyi sağlayan önemli bir konumda olduğu görülmektedir. Bu dengenin ise imparator ve halk arasında kurulan sadakat bağlılık ilkesi ile kurulduğu tespit edilmektedir.

2. Yabancı Öğreti ve *Kokutai*

Seishisai'ye göre ülkede imparatorun kurduğu düzeni kaosa sürükleyen unsur ise *jasetu*¹¹² veya *jahō*¹¹³ şeklinde adlandırdığı yabancılara kötü öğretileridir.¹¹⁴ Japonya tarihinde Konfüçyüsçülük ve Budizm gibi yabancı öğretiler ülkede yayılmış, bu öğretiler halkı imparatora duydukları sadakatten alıkoymuştu. Halkın manevi birliğini bozmuş ve

¹⁰⁹Japonya'da imparator tarafından atanan ilk shōgun. Kamakura'da askerî yönetimini kurmuştur.

¹¹⁰ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 18

¹¹¹ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 17-21

¹¹² 邪説

¹¹³ 邪教

¹¹⁴ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 15

ülkede kaosu ortaya çıkarmıştı. Bundan kurtulmak için bilge imparatorlar Güneş Tanrıçası Amaterasu'dan öğrendikleri doğanın ilkelerine (*Shintō*) başvurmuş, sadakat ve bağlılığa tutunmuş ve insanların gönüllerini birleştirebilmişlerdi.¹¹⁵

Seishisai, Japonya'nın karşılaştığı krizin, ülkenin geçmişinde yaşadığı krizlerden farklı olduğunu düşünmüştür. Ülkeyi tehdit eden her ne kadar Batılı ülkelerin gemileri olsa da, Seishisai, Batılı ülkelerin dinlerinin ülkede yayılmasından daha çok endişe etmiştir. *Yaso no Hō (İsa'nın İlkeleri)*¹¹⁶ şeklinde tanımladığı Hristiyanlığın ülke gizlice yayılabilme ihtimaline karşılık ülkenin yabancılarla ilişkisinin kesilmesi gerektiğini savunmuştur. Ona göre Hristiyanlık, imparator ile halk arasında sadakati tamamen ortadan kaldırarak insanlar arasındaki eşitliği telkin etmekte ve baba-oğul arasındaki saygı ve vefa ilkelerini göz ardı etmekteydi. Hristiyan barbarlar, gittikleri her yerde tapınakları yıkmakta ve toprakları ele geçirmek için dinlerini yaymaktaydı. Halkları aldatmakta, yönetimlerine karşı ayaklandırmakta ve toprakları ele geçirmektedirler.¹¹⁷

Seishisai, Hristiyanlığın Batılı ülkelerde millî birliği sağladığını düşünmüştür. Ona göre, Hristiyanlık çatısı altında birleşen yabancı liderler halkını askerî teknikler alanında eğitmekteydi. Halkını uzak diyarlara göndererek buradaki insanlara kendi öğretileri aşılayarak onları devşirmekte ve insanları kendi yönetimlerine karşı ayaklanmaları için ayartmaktaydılar.¹¹⁸ Yabancıların bu tür tehditlerine maruz kalan Japonya'nın durumunu "ölümcül bir derde yakalanmış hasta" şeklinde betimlemiştir. Dağılmak üzere olan ülkede Japonları biraraya getiren manevi birlik kaybolmuş ve Amaterasu'nun büyük yolu unutulmuştur.¹¹⁹ Bu haliyle Japonlar, yabancı dinin büyüüne kapılarak ülkesine ve imparatoruna ihanet edebilecek, ülkede ayaklanma çıkarabilecekti. Böylelikle yabancılar savaş çıkarmadan ülkeyi ele geçirecektir.¹²⁰ Bu noktada Seishisai, ülkede yabancıların bilgisini yayanlara ve onları övenlere karşı tepkisini dile getirmiştir. Çünkü henüz yabancılar hakkında yeterince bilgi sahibi olmayan cahil halk (*gumin*)¹²¹, yabancıların inanç ve geleneklerine kapılacaktı. Bu

¹¹⁵ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 22

¹¹⁶ 邪蘇之法

¹¹⁷ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 28-29, 45

¹¹⁸ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 31, 45

¹¹⁹ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 29

¹²⁰ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 67-68

¹²¹ 愚民

sebeple çok geçmeden önlem alınmalıydı. Aksi halde barbarları ülkede barındırmak ve onlara yardım etmek; kargaşayı tetikleyecek, Japonya'yı Çin ve Hindistan'ın durumuna düşürecek, memleket barbarların ülkesi olacaktı. Seishisai, bu durumda Tokugawa Yönetimi'nin yabancı gemileri yasaklayan emirlerin yerinde olduğunu ifade etmiştir.¹²² Bu bağlamda yabancı tehdidine karşı Japonların imparatorluk çatısı altında birliğe çağırılması eserde geniş yer tutmuştur. Bu açıdan iç ve dış tehdit unsurlarının Japonlarda millî birlik duygusunu ortaya çıkardığı tespit edilebilmektedir. Ayrıca Seishisai, Batıların Hristiyanlık çatısı altında millî birliği sağladığı bilgisiyse Batılı ülkeleri model almış, Japonya'nın da bir öğretiy ya da din çatısı altında birleşmesi gerektiğini düşünmüştür.

3. Dinî Törenler ve *Kokutai*

Seishisai, ülkede topluma açık bir şekilde icra edilecek dinî törenlerle, millî birliği sağlayacağını ifade etmiş ve bu törenlerin ayrıntılarını eserinde anlatmıştır. Ona göre, Amaterasu Ömikami, hayatın devamı için Japonlara pirinç ve ipek olmak üzere iki önemli nimet bahşetmiştir. Bunun kıymetini bilmek, şükran duymak ve ona saygı göstermek, imparatorların temel görevidir.¹²³ Bunun için pirinç hasat dönemlerinde icra edilen *Daijyōsai* âyini, imparatorluk kurumunun temelinde yer alan dinî ve resmî bir törendir. Bu tören, imparatorun Amaterasu Ömikami ile yakınlaştığı ve etkileşim kurduğu bir ayin niteliğindedir. İmparator, ataları olan tanrılara bu törenlerle sadakatini ve vefasını sunar ve halkının taleplerini dile getirir. Bir kısmı kamuya açık şekilde icra edilen bu ayin, sadakat ve bağlılık ilkelerinin bizzat imparator tarafından uygulandığı göstermektedir.¹²⁴

"Tarih boyunca din (öğreti) ile hükümet¹²⁵ birbirinden ayrılmamıştır. İnsanlara bir kez Amaterasu ve imparatora saygı duymaları öğretildiğinde onların kalpleri sapkınlıklara karşı kör kalacaktır."¹²⁶

Bu şekilde düzenlenen törenlerle imparatorun tanrılara, halkın da imparatora karşı sadakati ve bağlılığı ile ülkede bir manevi birlik inşa edilmiştir. Nitekim kadim Japon imparatorları da bu ayinler ve ahlaki ilkelerle ülkede birliği kurmuştur. Bu, Japonya'da saf devlet-millet birliğini

¹²² Aizawa Seishisai, *Shinron*, 29-31

¹²³ Bob Tadashi Wakabayashi, "Aizawa Seishisai's *Shinron* and Western Learning: 1781-1828" 125

¹²⁴ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 7-8, 23, 52

¹²⁵ Saisei icchi (祭政一致)

¹²⁶ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 11

ve Japon devletinin özgün niteliğini temsil etmektedir. Ayrıca geleneksel Japon yönetim sistemindeki din (öğreti)-devlet birliğine de göstermektedir.

Yabancılara karşı alınacak diğer önemli tedbir ise onlar hakkında yeterli bilgiye sahip olmaktır. Onların saldırılarına karşı zekice planlar geliştirmektir. Yabancılar, denizleri aşarak sınırlı sayıda asker, gemi ve mühimmatla gelmektedir. Ülkeyi bütünüyle kuşatmak için güçlü silahları olsa da yeterli sayıda değildir. Bu nedenle Japonların kıyılara yayılarak onların olası saldırılarına güçlü bir şekilde karşılık vermelidir. Ancak onlar, gemileriyle istedikleri yere gidebilmekte ve saldırmak için en iyi bölgeyi tespit edebilmektedir. Dolayısıyla onlar bu noktada büyük avantaja sahipti. Bu nedenle kıyılardaki savunma güçlendirilmeli, yabancılar, kıyılara gelmeden açık denizde önlenmeliydi. Yabancılara karşı alınacak önlemler derhal belirlenmeli ve askerler ile halk bu amaçla konsolide edilmeliydi. Seishisai ayrıca Ezo Adası'nı kuşatılmasını oradaki Japon olmayan halkın da Tokugawa Yönetimi'ne dâhil edilmesini savunmuştur.¹²⁷ Bu açıdan *Shinron*'da ülkenin güvenliği adına, ülkenin topraklarını genişletme amaçlarının bulunduğunu da söylemek mümkündür.

Sonuç

18. yüzyılın sonlarında Japonya'ya gelen Rus ve İngiliz gemilerinin tehdit edici tutumları, ülkenin savunması ile ilgili tartışmaları başlatmıştır. Bu tehdide karşı nasıl bir tutum sergilenmesi gerektiği ile ilgili sunulan öneriler, ülkede feodal yönetim sistemini aşan milli görüşlerin temellerini atmıştır. Bu görüşlerde Japonya'nın bütünlüğü *Dai Nippon Koku* (Büyük Japonya) ve *Kōkoku* (imparator ülkesi) şeklinde tanımlanmıştır. *Kokutai* (millî birlik) kelimesi ise bu tartışmalar arasında Mito Hanlığı'nda Aizawa Seishisai'in *Shinron* (Yeni Sav) eserinde kullanılmıştır.

Sözlük tanımlarında "millî onur ve millî karakter" şeklinde tanımlanan *kokutai* kelimesi, Aizawa Seishisai'in *Shinron* eserinde çeşitli temaları ve kavramları ihtiva ettiği görülmüştür. İçerik analizi kullanılarak incelenen *Shinron*'da, *kokutai* imparatora sadakat-bağlılık, birlik ve dayanışma kavramlarıyla büyük ölçüde ilişkilendirilmiştir. Japon devletinin imparatora sadakat ve bağlılık ilkeleriyle kurulduğu sıklıkla anlatılmıştır. Halkın bu erdemden ayrılması ve sorumluluklarını ihmal etmesiyle ülkede kargaşa ve ayaklanmaların baş gösterdiği açıkça belirtilmiştir. Bu açıdan geleneksel Japon devlet-millet birliğinin imparatora sadakat ve bağlılık ile tesis edildiği

¹²⁷ Aizawa Seishisai, *Shinron*, 68-76

anlaşılmaktadır. Ayrıca İmparator, evrende ve ülkede dengeyi sağlayan, kaostan arındıran, düzen ve refah getiren konuma yerleştirilmiştir.

Diğer taraftan *kokutai* ile yabancı tehdidi arasında yakın bir semantik bağ kurulmuştur. Ülkeye gelen yabancılar ve yabancı öğretilerin ülkedeki mevcut düzeni, sadakat ve bağlılık üzerine kurulmuş milli birliği bozacağı konusuna eserde sıklıkla yer verilmiştir. Bu açıdan yabancı tehdidi, *kokutai* fikrinin ortaya çıkışını etkileyen önemli bir unsurdur. Özellikle Hristiyanlığın Japonları ayartarak ülkede ayaklanma çıkaracağından büyük endişe duyulmuştur. Bu nedenle Seishisai eserinde yabancılar ve halk arasına engel koyacak kuralları desteklemiştir. Diğer taraftan Seishisai, Hristiyanlığın Batılı ülkelerde ulusal birliği sağlayan öğreti olduğunu düşünmüştür. Japonya'nın da bunu model alıp imparatora karşı sadakat ve bağlılığı işleyerek ülkede milli birlik ve beraberliği sağlaması gerektiğini vurgulamıştır. Bu açıdan Seishisai'in Batı'ya dair bilgisi, *kokutai* fikrinin ortaya çıkışını etkilemiştir.

Eserde, kamuya açık şekilde düzenlenen dinî törenlerle Japonlara sadakat ve bağlılığın öğretilebileceği ve bunun da milli birliğe destek vereceği ifade edilmiştir. Bu manada imparatorun bizzat icra ettiği Daijyōsai ayini örnek verilmiştir. İmparator ile Güneş Tanrıçası Amaterasu Ōmikami'nin etkileşim kurduğu bu ayinle, sadakat ve bağlılık ilkelerinin görünür kılınarak halka benimsetilmesi gerektiği belirtilmiştir.



Teşekkür:

-

Beyanname:

1. Özgünlük Beyanı:

Bu çalışma özgündür.

2. Etik Kurul İzni:

Etik Kurul İzni gerekmemektedir.

3. Finansman/Destek:

Bu çalışma herhangi bir finansman ya da destek almamıştır.

4. Katkı Oranı Beyanı:

Yazar, makaleye başkasının katkıda bulunmadığını beyan etmektedir.

5. Çıkar Çatışması Beyanı:

Yazar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.



KAYNAKÇA

- BOB Tadashi Wakabayashi. "Aizawa Seishisai's Shinron and Western Learning: 1781-1828". Princeton University, 1982.
- CAPTAIN Golovnin. *Memoirs of A Captivity in Japan, During the Years 1811,1812 and 1813; with Observations on the Country and the People*. London: Henry Colburn, 1824.
- DEVECİ Hülya. "Hristiyan Japonların Devlet Milliyetçiliği: Kumamoto Band ve Kirisutokyō Sekai, Rikugō Zasshi, Shinjin Dergileri Örneğinde". Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2022.
- DORE R.P. *Education in Tokugawa Japan*. Berkeley&Los Angeles: University of California Press, 1965.
- HAYASHİ Shihei. *Kaikoku Heidan*, 1791.
- HIDEO Kanemitsu. "Tokugawa Bakufu no Taigai Seisaku (Sakoku) to Gendai no Kokkyō Mondai ni Shimeru Igi", *Tōsho Kenkyū*, sy 6 (2006): 1-19.
- HONJYO Eijirō. "The Original Current of Japanese Political Economy", *Kyoto University Economic Review*, sy 17/3 (1942): 1-19.
- JANSEN Marius B. *Making of Modern Japan*. Belknap: Harvard University Press, 2002.
- JIANG Jianwei. "Aizawa Seishisai no Kokugakukan, Nobunaga Hihan no Shisō IKōzō wo Chūshin ni" *Waseda Daigaku Daigakuin Bungaku Kenkyūka Kiyō*, sy 62 (2017): 83-97.
- KAEMPFER Engelbert. *The History of Japan*. 1 c. London, 1727.
- KATAGIRI Kazuo. "Phaenton Jiken ga Ransen no Nagazaki Nyūkō Tetsuzuki ni Oyoboshitaru Eikyō", *Hōsei Shigaku*, sy 19 (1967): 85-105.
- KATO Eiic, FUKUYA Katsumi. *Bakuhan-sei Kokka no Seiritsu*. Tokyo: Yūhikaku, 1981.
- KITAGAWA Joseph M. "The Japanese Kokutai (National Community) History and Myth", sy 13/3 (1974): 209-26.
- KITANO Yuji. "Mitogaku to Bakumatsu Bushisō: Yokoi Shōnan ni Yoru Jyūyō to Hihan wo Megutte", *Osaka Sangyō Daigaku Ningen Kankyō Ronshū*, sy 7 (2008): 43-65.

- “Kokugojiten”. Tokyo: Kadokawa Shoten, 1973.
- KUDO Yutaka. “Kokutai no Keisei to Tenkai, Shinron no Shuchō wo Baikai Toshite”, Bukkyō Keizai Kenkyū, sy 48 (2019): 1-24.
- LISS Robert. “Frontier Tales: Tokugawa Japan in Translation” The Brokered World: Go-Betweens and Global Intelligence”. İçinde *The Brokered World: Go-Betweens and Global Intelligence*, 1-47. Cambridge: Science History Publications, 2009.
- MAEDA Tsutomu. “Yamaga Sokō Chucho Jujitsu ni Okeru Ka’i Kannen”, Aichi Kyōiku Daigaku Kenkyū Hōkoku, sy 59 (2010): 47-54.
- MARUYAMA Masao. *Studies in the Intellectual History of Tokugawa Japan*. Tokyo: University of Tokyo Press, 1974.
- MASAAKI Shinya. “Tendō Shisō no Henyō Yosetsu: Edo Shoki ni Okeru Seitōteki Konkyo”, Bukkyō Daigaku Shaigaku, sy 27 (2002): 34-45.
- MASAHIDE Bitō. *Nihon Kokkashugi, Kokutai Shisō no Keisei*. Tokyo: Iwanami Shoten, 2014.
- MASAMICHI Okazaki. “Kindai Nihon to Kokutai Kannen”, Jinbun Bunka Shakai, 1997, 347-66.
- MCNALLY Mark Thomas. *Liken o Other: Exceptionalism and Nativism in Early Modern Japan*. Honolulu: University of Hawai’i Press, 2016.
- MORITA Masaya. “Sakokuka Nihon to Sekai ni Shinagaru Umi no Kōeki Rūto: Saikaku Bungaku wo Shizai to Shite”, Jinbun Ronkyū, sy 67 (2018): 57-76.
- NAJITA Tetsuo. “History and Nature in Eighteen Century Tokugawa Thought”. İçinde *The Cambridge History of Japan*, 4:596-659. UK: Cambridge University Press, 2008.
- NALBANT Ayhan Şeyma. “XIX. yüzyıl Japonya’sında Siyasî Düşünce: Shinron ve Bunmeiron no Gairyaku Eserlerinde İdeoloji”. Yüksek Lisans Tezi, , Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- “Nihongo Daijiten”. Tokyo: Kōdansha, 1989.
- NOELL Wilson. “Tokugawa Defense Redux: Organizational Failure in the Phaeton Incident of 1808”, The Journal of Japanese Studies, 36, sy 1 (2010): 1-32.
- OOGAWA Makoto. *Kinsei Ōken to Seimei no Tenkaishi*. Tokyo: Ochanomizu Shoten, 2012.
- RONALD Paul Toby. “Reopening the Question of Sakoku: Diplomacy in the Legitimation of the Tokugawa Bakufu”, The Journal of Japanese
-

Studies, 3 (1977): 323-63.

RONALD Paul Toby. "The Early Tokugawa Bakufu And Seventeenth Century Japanese Relations With East Asia". Phd Thesis, Columbia University, 1977.

SEISHISAI Aizawa. *Shinron*. Tokyo: Miyamoto Insatsusho, 1939.

"Shinmeikai Kokugojiten". Tokyo: Sanseido, 1997.

TASHIRO Kazui ve Susan Downing Videen. "Foreign Relations During the Edo Period: Sakoku Reexamined", *The Journal of Japanese Studies*, 8 (1982): 283-306.

WAKABAYASHI Bob Tadashi. *Anti-Foreignism and Western Learning in Early-Modern Japan*. USA: Harward College, 1986.

WATANABE Hideyuki. *Kodai Chūka Kannen no Keisei*. Tokyo: Iwanami Shoten, 2010.

WELLS David N. "Japan through Russian Eyes – History and Context". İçinde *Russian Views of Japan, 1792-1913: An Anthology of Travel Writing*, 1-32. London: Routledge Curzon, 2004.

YOSHIHIKO Seya, Imai Isaburō, Bito Masahide. *Mitogaku*. Tokyo: Iwanami Shoten, 1973.



THE EMERGING PROCESS OF THE IDEA OF KOKUTAI (THE NATIONAL UNITY) IN JAPAN AND ITS CONTENT

 Hülya DEVECİ^a

Extended Abstract

Kokutai is an important idea that ideologically influenced the establishment and development of the Japanese nation-state. Kokutai was used in ancient times to refer to the administrative structure and state honor of a state in China. It came to Japan in this mean. Kokutai transformed into a state ideology with the Shinron written by Aizawa Seishisai in 1825 and influenced the politics of the country until the Second World War. The threatening attitudes of the Russian and British ships that came to Japan at the end of the 18th century started the discussions about the defense of the country. Suggestions on how to act against this threat laid the foundations of national views that transcended the feudal administration system in the country. In these views, the unity of Japan is defined as Dai Nippon Koku (Greater Japan) and Kōkoku (emperor country). The concept of kokutai (national unity) was used in Aizawa Seishisai's Shinron in the Mito Han between these discussions. These scholars in Mito Han, shaped the country's politics at the end of the Tokugawa Period with their views, provided the revival of the slogan sonnō (respect to the emperor) in Japan. Especially after the 18th century, their views on political and social issues in the country, their research on Western countries, and their initiation of the sonnō jōi (respect to the emperor, expel the barbarians) have an important place in the history of the country. As a matter of fact, Kokutai emerged in the Mito Han with the Shinron of Aizawa Seishisai. This concept bears traces of the thoughts of Confucianist scholars in the Mito Han. Kokutai literally means "national honour" and "political regime of a country". However, beyond the definitions, the word has significant contents in the context of Japanese state thought and

^a Res. Asst. Ph.D., Erciyes University, hulyakarasu@erciyes.edu.tr

Japanese nationalism, with its historical and intellectual background. For this reason, it is aimed to reveal the implicit meaning behind the concept of kokutai by examining SHinron. First of all, the historical process and intellectual background that led to the emergence of kokutai in Japan were examined. Then, Shinron, in which the word was first used in the sense of national unity, was examined with content analysis. A concept map was presented according to the frequency of the kokutai usages and the themes associated with it. In addition, the semantic context established with the concepts and themes with which kokutai is associated is revealed.

In these analysis, kokutai has been largely associated with the concepts of loyalty-devotion to the emperor (chūkō), solidarity. It has often been told that the Japanese state was founded on the principles of loyalty and devotion to the emperor. It has been clearly stated that turmoil and uprisings arose in the country as the people left this virtue and neglected their responsibilities. In this respect, it is understood that the traditional Japanese state-nation unity was established with loyalty and devotion to the emperor. In addition, the Emperor is placed in a position that provides balance in the universe and the country, purifies it from chaos, and brings order and prosperity. On the other hand, a close semantic link has been established between the kokutai and the foreign threat. It is frequently mentioned in Shinron in the context of foreigners coming to the country and foreign teachings disrupting the existing order in the country and the national unity based on loyalty and loyalty. In this respect, the foreign threat is an important factor affecting the emergence of the concept of kokutai. In particular, there was great concern that Christianity would seduce the Japanese and cause an uprising in the country. For this reason, Seishisai supported the rules that would put obstacles between foreigners and the Japanese in his work. Seishisai thought that Christianity was the teaching that ensured the national unity of Western countries. Taking this as a model, he emphasized that Japan should provide national unity with the emperor and loyalty-devotion. In this respect, Seishisai's knowledge of the West influenced the emergence of the concept of kokutai. It is stated in Shinron that loyalty and devotion will be taught to the Japanese through religious ceremonies held publicly in the country, and this will support national unity. In this sense, the Daijyōsai performed by the emperor himself is given as an example. With this ritual, in which the Emperor and the Sun Goddess Amaterasu Ōmikami interacted, it was stated that the principles of loyalty and devotion should be made visible to the public. These determinations made in the article form a basis for comparative research on the changes in the content of kokutai during and

after the Meiji Period.

Keywords: History of Religions, Kokutai (national unity), Shinron, Holy Japanese Emperors, religious ceremony.



Acknowledgements:

-

Declarations:

1. Statement of Originality:

This work is original.

2. Ethics approval:

Not applicable.

3. Funding/Support:

This work has not received any funding or support.

4. Author contribution:

The author declares no one has contributed to the article.

5. Competing interests:

The author declares no competing interests.

